МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

ДСН - 80

9,10 жовтня 2002 року
Київ

Київ НУХТ 2002

РОЛЬ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДУ СПЕЦІАЛІСТА З АВТОМАТИЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

А.П. Ладанюк
В.Д. Кишенько

Національний університет харчових технологій
Київ

При підготовці фахівців з напряму 0925 "Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології" викладається навчальна дисципліна "Основи системного аналізу", яка формує загальний світогляд спеціаліста з автоматизації та закладає основи морально-етичних норм в його професійній діяльності. Розвиток автоматизації виробництва потребує спеціалістів, які створюють і супроводжують системи управління. Насамперед це стосується створення складних комп'ютерно-інтегрованих систем управління на базі мікропроцесорної техніки та персональних комп'ютерів. При створенні таких систем виникає потреба вибрати один варіант з кількох можливих, кількість яких може бути значною.

Спеціаліст з автоматизації виробництва тепер має справу з різними фірмами — виробниками технічних та програмних засобів, які мають значну вартість. Приймаючи рішення з управління підприємством, треба враховувати ринкові відносини з партнерами. Все це потребує використання методів системного підходу, системного аналізу, а застосування експертних оцінок вимагає врахування морально-етичних аспектів рішень, які приймаються. Таким чином, майбутній спеціаліст з автоматизації виробництва повинен чітко засвоїти, що не буває етично нейтральних системних досліджень та рішень.

Системні дослідження, робота системного аналітика чи адміністратора має ряд рис загального характеру: чесність, порядність, об'єктивність, відданість ідеї, вимогливість до себе та колег і т.д. Водночас у роботі фахівця-системника значну роль відіграють психологічні моменти, необхідність урахування загальнолюдських цінностей. Наприклад, при організації тендерів, системній інтеграції спеціаліст-системник повинен проявити високі професійні та моральні якості. Етика поведінки системного фахівця полягає в тому, що він повинен виконувати деякі специфічні функції. Наприклад, не можна нав'язувати своєї думки щодо можливих рішень. Особа, яка приймає рішення, повинна знати всі можливі варіанти розв'язання складного завдання. Системний спеціаліст зобов'язаний в явному вигляді повідомляти про пріоритети рішень. Крім того, якщо принципи системного спеціаліста не збігаються з принципами замовника, то виникають проблеми етичного вибору. В цьому разі системний аналітик повинен іти на компроміс, але виконувати кілька основних етичних правил, зокрема: не можна працювати на клієнта, який не дає повної інформації; треба відмовлятись від обґрунтування рішення, яке було прийнято перед системним аналізом; ніколи не працювати на клієнта чи групу людей, цілі і цінності яких протирічать гуманістичним цінностям та власним переконанням аналітика. На жаль, часто складні системи служать не тим цілям, для яких вони створювались, а цілям людей, які працюють в цих системах (наприклад антогоністичні цілі виробника та споживача). Поширеною є ситуація, коли "егоїзм" системи виходить за "розумні рамки". Тоді активна робота системного спеціаліста може змінити "неетичну" систему в кращий бік.